

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sponsalia Et Matrimonium

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1726

§. VIII. De Matrimonij invalidè contracti Ratificatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75229)

to nulla mentio fuisset facta; quia jam suscepta ponitur ex justis nuptijs. Si secundum iterum distingui debet, an suscepta sit ante, vel post Matrimonium prius putatitium. Si ante, in solo foro conscientiae habebitur pro legitima, ac proinde casu, quo detegeretur postea Impedimentum, favor Dispensationis cessaret. Si post, considerandum, an mala utriusque fide contractum sit Matrimonium, an solum unius bonae. Si hoc alterum, pro utroque foro legitima erit proles. Si prius, iterum legitima tantum erit pro foro interno. P. Wiestner n. 165. § 166.

252 11. Factae Dispensationis nulla danda est attestatio, neque litterae Oratori restituendae, sed statim lacerandae, vel alio modo corrumpendae sunt: si restituerentur Oratori, huic nihil prodesse (intellige, in

foro externo) & Confessor, si non laceratas afferaret, graviter peccaret, & incurreret Excommunicationem latae Sententiae, ut patet ex formula Litterarum, ibi Praesentibus laniatis, quas sub poena Excommunicationis latae sententiae laniare tenearis, ita, ut nullum earum exemplum extet. Litteras tamen illas ita laceratas ad usum aliquem materialem penes se retinere executor posset, ut cum Filiiuc. tr. 10. p. 2. c. 10. n. 357. notat Gobat n. 275. Item potest eas describere, & copiam pro sua, vel aliorum instructione retinere; quia illa verba, ita, ut nullum earum exemplum extet, prohibent tantum Copiam authenticam, in debita Juris forma factam, quae ad probandum pro foro externo serviat. Reiffenstuel n. 483.

§. VIII.

De Matrimonij invalidè contracti Ratificatione.

S U M M A R I U M.

253. Ut revalidetur Matrimonium invalidè contractum, requiritur novus consensus.
 254. 255. 256. Qui externus esse debet.
 257. 258. 259. Et utriusque putatitij conjugis.
 260. 261. 262. 263. Nullitas Matrimonij debet utrique esse nota.
 264. Non tamen causa nullitatis.
 265. Solvuntur objectiones.
 266. An consensus utriusque sit etiam necessarius, quando revalidandum est Matrimonium nulliter ex defectu consensus, sicut, per mentum, vel errorem praesiti?

267. Rationes dubitandi.
 268. Deciditur Affirmativa.
 269. Probatur.
 270. Respondetur ad opposita.
 271. 272. 273. Qualiter pars ignorans nullitatem Matrimonij certificari de illa debeat?
 274. Quae sint partes Confessarii, si advertat adesse impedimentum ignoratum à conjugibus putatitij?
 276. 277. An ad revalidandum Matrimonium, invalidè contractum, de novo requiratur praesentia Parochi, & testium?

253 **Q**uaritur 1. An, & qualis consensus requiratur, ut ratificetur Matrimonium, quod prius fuit initum invalidè? Certum est, requiri novum consensum ejus, cuius prior consensus illegitimus fuit, & talis fuisse apparet ex Impedimenti praesistentis acquisita novâ notitiâ.

254 **D**ubium est, an sufficiat novus hujusmodi consensus merè internus? Ratio dubitandi est, quia hic solus videtur pertinere ad substantiam Matrimonij ex Rescripto Innocentij III. c. quae 25. de Sponsal. ubi hic Summus Pontifex disertè, Matrimonium, inquit, in veritate contrahatur per legitimum viri, & mulieris consensum, sed necessaria sunt, quantum ad Ecclesiam, verba consensum exprimentia de praesenti. Quod maximè locum habere viderur in Matrimonio, si nulliter illud contractum sit ob defectum consensus interni tantum; nam hoc posito, nihil amplius viderur desiderari ad Matrimonium.

255 **S**ed dicendum, legitimum Matrimoniale consensum exprimendum necessariò esse verbis, vel alijs signis externis. Ita S. Thom. in 4. dist. 40. art. 4. Scot. ibid. dist. 33. q. un.

Sylv. v. Matrimonium 3. q. 2. dist. 6. Navar. Man. c. 22. n. 47. § 30. Sanch. l. 2. de Matr. D. 35. n. 3. & teste P. Wiestner praecipui nominis TT. ac Icti. Sumitur ex c. duobus 1. de Spons. duor. ubi S. Augustinus disertissime ait, Fidem consensus conjugalis esse, quando, etsi non stringit manum, corde tamen, & ore consentit ducere, & mutuo se concedunt unus alteri, & mutuo se suscipiunt. Ratio est, quia Matrimonium est contractus humanus, & quidem, si inter Fideles sit initus, Sacramentum; ad utrumque autem necessariò requiritur signum sensibile; ergo &c.

Ad c. tuae pro Ratione dubitandi al-
 latum dico, ibi solum ostendi, ad Matrimonium non requiri verba formalia, sicut requiruntur ad alia Sacramenta; nam virtualia saltem requiri, patet ex ratione Contractus, qui iniri nequit, nisi inter duos, sibi invicem manifestantes consensum. Ad Conf. Verba, & signa praecedentia, quibus manifestabatur consensus fictus, non possunt esse signa consensus veri postea secuti, cum ad hunc significandum non apponantur.

Qua-

Queritur 2. An ratificatio conjugij prius invalidè initi fieri debeat novo consensu utriusque, an verò sufficiat consensus ejus dumtaxat, qui Impedimenti præexistentis, & per Dispensationem sublatis notitiam habet? Sufficere consensum ejus, qui Impedimento sublato per dispensationem, notitiam illius habet, docent aliqui, suppressis nominibus relati à Sanch. l. 2. de Matr. D. 35. n. 1. Nituntur 1. textibus c. proposuit 2. & c. fin. de Conjug. Servor. ex quorum dispositione ratificatur conjugium, cum ancilla ignoranter ininitum, quando ingenuus, servili illius conditione cognita, verbo, aut facto, puta, affectu conjugali ad ipsam accedendo, consenserit. 2. l. si quis 27. & l. eos, qui 65. ff. de Rit. Nupt. juxta quas ejusmodi conjugia, sublato Impedimento, solâ alterius in pristino consensu perseverantia convalescunt. 3. Ratione: quia primus in Matrimonium consensus fuit conjugalis; nam eo animo præstitus fuit, ut contraherent Matrimonium; igitur sufficit, ut Impedimento per Dispensationem sublato, non revocetur.

Sed dicendum, requiri novum utriusque consensum. Ita S. Thom. in 4. dist. 40. q. 2. art. 4. ad 6. Scot. ibid. dist. 35. q. 2. ubi respondet q. primus consensus, Host. in c. 1. de eo, qui duxit Eccl. pr. Innoc. ibid. n. un. Ancharan. n. 4. Alex. de Nevo n. 15. Sylv. V. Matrimonium 6. q. 5. dist. 2. & V. Matrimonium 8. q. 2. dist. 6. Navar. Man. c. 22. n. 47. § 80. Covar. p. 2. de Sponsal. c. 4. pr. n. 5. Henriq. l. 12. de Matr. c. 1. n. 7. Sanch. D. 35. cit. n. 2. Gutier. de Matr. c. 47. n. 5. Pont. l. 4. c. 24. n. 2. Bosco D. 12. de Imped. Matr. sect. 14. concl. 2. Wiestner hic n. 174. Reiffenstuel Append. n. 585. & sequuntur passim RR. Ratio est, quia consensus prior ob defectum habilitatis ex parte utriusque fuit nullus; igitur, perseverare moraliter dici nequit cum perseverantia supponat existentiam. Conf. Si ambo conjuges prorsus nullum habuissent consensum ad contrahendum Matrimonium, ad illud revalidandum requiretetur consensus utriusque; ergo etiam si consenserunt quidem, sed invalidè, ac nulliter; quia nulliter, seu invalidè factum, & non factum, seu invalidum esse, & non esse paria censentur l. quoties 6. ff. qui satisd. cogant.

Neque obstant Argumenta opposita. Ad 1. Etiam eo casu Sanch. D. 36. n. 10. & Pont. l. 4. de Matr. c. 24. n. 1. volunt consensum, sublato, aut detecta alterius conditione servili, renovandum ab utroque verbo, aut facto. Ad 2. Covar. l. cit. & Sanch. D. 35. n. 5. Leges cit. explicant de perseverantia in eadem voluntate, denuo expressâ per supervenientem copulam affectu conjugali habitam, aut per alia signa externa. Ad 3. Ratio illa probat, ex parte neutrius renovandum consensum esse, sed

R. P. Schmalagrueber L. IV.

sufficere, ut jam datus, & ob impedimentum nullus, non revocetur.

Queritur 3. An, ut hac mutui consensûs renovatione revalidetur Matrimonium, necessarium sit, ut prius initi nullitas utrique innotescat? Innocentius in e. 1. de eo, qui duxit Eccl. n. 1. Angel. V. Matrimonium 3. imped. 4. n. 10. Sot. in 4. dist. 28. q. 1. art. 2. concl. 3. & dist. 29. q. 2. art. 1. dub. ult. Veracruz Specul. p. 1. art. 44. concl. 3. Barth. à Ledesm. dub. 17. de Matr. fol. 1274. §. sed animadvertendum, & dub. 21. concl. 5. Henriq. l. 11. de Matr. c. 3. n. 6. Rodriq. tom. 1. Summ. edit. 2. c. 220. n. 2. cum nonnullis alijs putant, hoc non esse necessarium, sed sufficere, quòd Impedimenti per Dispensationem sublatis conscius ab altero, id ignorante petat, ut pro sua consolatione se in conjugem de novo recipiat, & annuentem vicissim in conjugem ipse recipiat, sicque se sibi mutuo tradant.

Fundantur 1. quia, sublato Impedimento, sunt personæ habiles ad Matrimonium contrahendum; igitur ejusmodi consensu de novo posito, verè evadunt conjuges. 2. Si post Sponsalia, cum Impedimento occulta inita, hoc per Dispensationem sublato, sequatur carnalis copula animo conjugali, antiquo Jure, & nunc, ubi Tridentinum receptum non est, verum fit Matrimonium; ergo idem dicendum etiam in præsentî casu. 3. Hic error, ut supponimus, non est error personæ, nec conditionis, sed est error Juris, quo conjuges putant, se Matrimonio junctos esse, cum non sint; soli autem duo priores Matrimonium vitiant; ergo &c. 4. Consensus, qui ad ineundum Matrimonium semel verè datur, moraliter semper perseverat, donec revocetur arg. c. fin. de Procurat. & l. stipulatio 1. §. qui præsens 1. ff. de V. O. ergo etiam perseverat in illo, qui consensum ex ignorantia impedimenti, & bona fide dedit.

Sed dicendum, ut Matrimonium consensûs renovatione convalescat, ejus prius invalidè contracti nullitas, non tamen causa istius utrique debet innotescere. Ita Sylv. V. Matrimonium 8. q. 2. dist. 2. Abul. in l. 1. Reg. c. 2. q. 36. Navar. Man. c. 22. n. 33. Sanch. l. 2. de Matr. D. 36. n. 4. Gutier. de Matr. c. 47. à n. 4. & c. 128. n. 22. Conink D. 34. n. 90. Pont. de Matr. l. 4. c. 25. à n. 2. Hurtad. D. 3. difficult. 2. p. 7. §. 2. n. 3. Tambur. l. 9. tr. 4. c. 7. §. 2. n. 3. § 6. Bosco D. 12. de Matr. Imped. sect. 14. concl. 2. Wiestner hic n. 176. Reiffenstuel Append. n. 587.

Ostenditur 1. ex Formula Litterarum, quæ ex S. Pœnitentiaria dari solent pro Dispensationibus in Matrimonio invalidè contracto, in quibus expressè requiritur, ut pars nullitatem ignorans de eadem certioretur, ibi, Muliere de nullitate prioris consensûs certiorata, 2. Ex Diplomate Cruciatæ,

Ecc

ta,

te, quo istius Commissario Generali datur potestas dispensandi cum ijs, qui igno-
 ranter in gradu prohibito contraxerunt, &
 additur, ut hoc fiat, altero, Impedimentum
 ignorante, prius de nullitate prioris Matrimonij
 certificato. 3. Ex Responsō Clementis VIII.
 qui ut ex Comitol. Respons. mor. l. 1. q. 120,
 refert Pont. l. 4. c. 24. n. 4. ad casum, quo
 Matrimonium ob defectum consensūs ex
 parte mulieris invalidè contractum erat, ut
 illud ratificaretur, disertè requisivit novum
 consensum utriusque, admonito marito de
 Matrimonij, quam ignorat, nullitate. 4.
 Ex ratione; quia renovatio consensūs, ut
 Matrimonium inducat, procedere necessa-
 riò debet ex intentione efficiendi Matrimo-
 nium; ille autem, qui credit, Matrimonium
 suum prius initum validum esse, novo suo
 consensu in novum ejus contractum non
 consentit, sed tantum renovat, & ratificat
 prius initum, quod cum nullum sit, ejus-
 modi consensu ratificari, & revalidari non
 potest, cum nihil sit volitum, nisi quod co-
 gnitum, & actus agentium ultra intentionem
 illorum non operentur. 5. Nihil magis con-
 trarium consensui est, quam error l. si per
 errorem 15. ff. de Jurisdic. & l. nihil 116.
 pr. ff. de R. J. atqui is, qui novo consen-
 su ratificat Matrimonium, quod credit esse
 validum, in personam consentit ex errore,
 quo credit sibi novum contractum non esse
 possibilem; ergo &c.

Dixi, Non tamen causa illius; nam cau-
 sam nullitatis detegere non est necessarium,
 imò nec consultum, præsertim si causa sit cri-
 men, ut patet ex formæ in S. Poenitentiarie
 consuetæ verbis: Sed ita cautè, ut Latoris
 delictum nusquam detegatur. Ratio est, quia
 hujusmodi manifestatio criminis non est ne-
 cessaria ad revalidationem Matrimonij, &
 plurimorum gravissimorum incommodorum
 occasio esse posset. Imò quia hujusmodi
 mala, puta infamia, periculum vitæ, sui des-
 titutio, desertio prolis susceptæ &c. non-
 nunquam timeri possunt ex sola manifesta-
 tione nullitatis Matrimonij, etiam causâ nul-
 litatis non detecta, juxta Sanch. l. 2. de
 Matr. D. 36. n. 8. Palao D. 3. p. 7. §. 2. n. 4.
 Tambur. §. 2. cit. n. 7. Carden. Crif. Theol.
 Dissert. 2. c. 8. art. 13. q. 3. n. 676. Gobat in
 Quinar. tr. 5. c. 37. n. 132. §. n. 245. Sporer
 de Matr. c. 2. sect. 2. n. 460. Wiestner hic n.
 191. & alios, pars, sciens nullitatem Ma-
 trimonij, sequi posset Sententiam contrariam,
 quia ex autoritate plurium DD. supra ad-
 ductorum probabilis verè est, & renovato
 ex sua parte consensu post Impedimentum
 remotum, Matrimonio uti citra manifesta-
 tionem nullitatis, & obtentum post hanc
 ab altera parte novum consensum; quia ejus-
 modi extrema necessitas cohonestat usum
 opinionis, cui in ordinarijs casibus, & cir-
 cumstantijs locus non est.

Neque obstant Argumenta contraria

n. 261. posita. Ad 1. patet ex dictis n.
 262. nam consensus, quo revalidatur Ma-
 trimonium, invalidè initum, poni debet
 cum intentione contrahendi denuo, quam
 intentionem habere non potest, qui nescit
 Matrimonium ante contractum fuisse invali-
 dum. Ad 2. etiam copula subsecuta tali
 casu non sufficit; quia non fit animo con-
 trahendi Matrimonium, sed utendi contra-
 cto. Unde ut ex ea præsumatur Matrimo-
 nium, utraque pars scire debet, quòd
 Matrimonium nulliter contractum sit: &
 sic non est paritas cum casu Antecedentis.
 Ad 3. hic error reducitur ad errorem per-
 sonæ; putat enim conjux, nullitatem Ma-
 trimonij sui ignorans, se consentire in suam,
 cum revera non sit sua. Imò est major er-
 ror, quam personæ, cum ita errans integram
 Contractus substantiam ignoret, & profusus,
 quid agat, nesciat. Ad 4. Argumentum
 hoc nimium probat; probat enim, quòd
 etiam ex parte illius, qui post matrimonium
 contractum in notitiam Impedimenti venit,
 hoc remoto, non sit necessarius novus con-
 sensus, sed sufficiat, quòd nunquam revo-
 catus moraliter perseveret. Igitur in for-
 ma Diss. Ant. consensus semel verè datus
 perseverat, donec revocetur, si fuit vali-
 dus, Conc. si fuit invalidus, Neg, tum enim
 idem est, acsi nunquam existisset; cons-
 perseverare non potest.

Quæritur 4. An consensus utriusque
 etiam sit necessarius, quando revalidandum
 est Matrimonium contractum nulliter ex de-
 fectu consensūs, sicut, per metum, vel er-
 rorem præstiti? Host. in c. dilectus 24. de
 Sponsal. V. contrario, Joan. Andr. ibid. n. 7.
 Ancharan. n. 3. Alex. de Nevo n. 18. fin.
 Sylv. V. Matrimonium 8. q. 2. dist. 6. & q. 11.
 dist. 4. Navar. Man. c. 22. n. 51. §. 80. Sanch.
 l. 2. de Matr. D. 32. n. 9. Conink D. 24. n.
 54. §. 90. Laym. l. 5. tr. 10. p. 2. c. 6. n. 1.
 Bossius de Matr. c. 2. n. 38. Tamburin. l. 8.
 tr. 4. c. 7. §. 1. n. 5. §. 9. putant sufficere,
 si is, qui prius legitime non consentit, no-
 vum consensum ponat, & propterea pu-
 tant, hoc casu non requiri notitiam nullita-
 tis, nisi ex parte ejus, qui debet novum
 consensum ponere.

Fundantur 1. quia ad valorem Ma-
 trimonij non requiritur coexistentia con-
 sensūs utriusque actualis, sed sufficit mor-
 talis, quæ habetur, quando consensus ab
 uno præstitus tamdiu non revocatur, usque-
 dum etiam alter ponat consensum; hoc au-
 tem fit in casu posito; ergo &c. 2. Bo-
 num est Argumentum à Matrimonio Spiritu-
 ali ad carnale; sed Matrimonium Spiritu-
 ale, seu Professio Religiosa, invalidè
 edita ob defectum atatis, aut liberi con-
 sensūs, novo, ac legitimo consensu profi-
 tentis convalescit, quantumvis iste non
 renovetur ex parte Religionis, imò licet ista
 nullitatem omnino ignoret, 3. Moraliter

perseverantia mandati sufficit, ut Procurator nomine mandantis validè contrahat Matrimonium *c. fin. de Procur. in 6.* ergo moralis perseverantia consensus ab uno verè præstiti sufficit, ut alter, qui fide consentit, possit ponere consensum verum, & sic Matrimonium redintegrare. 4. Electio ad Ecclesiam ritè facta confirmatur, si consensu electorum nondum revocato, Electus in sui Electionem consentire velit *c. cum inter 21. de Elect.* ergo confirmabitur etiam Matrimonium, si ad consensum, ab uno præstitum, subsequatur consensus alterius verus. 5. Cæteri contractus, si consensui unius, actu præterito, sed moraliter adhuc perseveranti, ex intervallo accedat consensus alterius, perficiuntur *l. stipulatio 1. §. qui præsens 1. ff. de V. O.* sequitur autem Matrimonium naturam reliquorum contractuum; ergo &c.

268 Sed etiã Sententia hæc admodum probabilis sit, sensui tamen Ecclesiæ, & rationi magis conformis videtur, quæ hoc casu requirit novum consensum, & scientiam nullitatis etiam ex parte illius, qui antea posuit novum consensum. Ita Felin, *in c. ex parte 33. de Rescript. n. 11.* Palacios *in 4. disp. 27. D. 1. fol. 566. col. 2.* Barth. de Ledelin, *de Matr. aub. 10.* Comitoli, *l. 1. Respons. mor. q. 120.* Pont. *l. 4. c. 25. n. 2.* Hurad. *D. 3. de Matr. difficult. 9. n. 31.* Palao *D. 3. p. 7. §. 1. n. 7.* Restifentuel *Append. n. 607.* & inclinat P. Wiefner *hic n. 189.* quamvis addat, hunc, & duas priores quaestiones dignissimas esse decisione Apostolica.

269 Probatur 1. ex Responso Clementis VIII. allegato *n. 263.* ubi Pontifex hoc casu requirit expressè novum consensum utriusque, admonito prius marito de nullitate Matrimonij. 2. Consensus illius, qui seridè contraxit, moraliter solum perseverat tamdiu, quamdiu consentiens credit Matrimonium, à se inchoatum, per alterius consensum perficiendum, igitur hoc ipso, quod credat illud jam perfectum esse per consensum alterius factum, eo posito, cessat perseverare in eo consensus ad illud contrahendum. 3. Esto, consensus iste perseveret moraliter ultra tempus Matrimonij verè, aut fide contracti, sufficere tamen non potest ad Matrimonium revalidandum; quia cum defecerit conditio, sub qua voluit contrahere, nempe si etiam alter habeat animum contrahendi, talis consensus nullus fuit, & nullus manet, utpote qui alligatus fuit conditioni consensus primò præstiti, & non quocunque tempore præstandi; igitur necesse ad Matrimonium revalidandum erit, ut habità nullitatis notitiã, etiam is, qui verè consentit, ponat novum consensum.

270 Neque contrarium probant Argumenta opposita. *Ad 1.* Patet ex allatis Probationibus. *Ad 2.* Negatur Paritas; nam R. P. Schmalzgrueber *L. IV.*

Professio Religiosa sine determinata nullitatis notitiã per Habitùs delationem, vel quinquennalem perseverantiam renovatur, quia Ecclesia, seu Summus Pontifex, tanquam supremus omnium Religionum Prælatus hunc nulliter profesti consensum acceptat, & defectum consensus ex parte Religionis, ut harum, & illas profitentium paci tranquillitati, & saluti consulat, supplet; non autem ita supplere Ecclesia, vel Pontifex potest defectum consensus in Matrimonio ex parte conjugis, nullitatem Matrimonij ignorantis, utpote qui Jure Divino, & naturali requiritur, & esse personalis debet. *Ad 3.* Mandatum Procuratori datum ad Matrimonium contrahendum moraliter perseverat ex mente ipsius mandantis, donec id revocetur, vel tempus, pro quo datum est, præterierit. at consensus seridè consentientis solum durat ex mente consentientis eò usque, donec alter consenserit; consentit enim sub conditione, si & alter consenserit: cum igitur revera non consenserit, eo ipso & ille cessat. *Ad 4.* Etiam consensus Electorum non perseverat moraliter ad omne tempus, sed tantum usque ad tempus, in quod tempus Electus consensum in sui Electionem differre de Jure potest; nam hoc transacto, cadit Jure per Electionem quaesito, & Electoribus licet ad novam Electionem procedere. Unde hoc exemplo potius confirmatur nostra Sententia, quã diximus, consensum conjugis verè consentientis durare solum ad tempus, quo alter conjux debebat consensum verum & ipse præstare. *Ad 5.* Imprimis à cæteris Contractibus non semper bene Argumentum ducitur, ut patet ex eo, quod in illis defectus consensus possit suppleri à Jure, & potestate humana, à qua tamen suppleri nequit defectus consensus in Matrimonio. Deinde nec in cæteris Contractibus consensus unius perseverat ad tempus quomodocunque longum præstiti consensus ab altero; nam *l. stipulatio §. 1. qui præsens 1. ff. de V. O.* dicitur, quod *intervallum medium*, modicum, ut Gothofred. *ibid. Lit. I.* addit, *non vitiet obligationem*: quale secundum eundem Gothofredum, est *intervallum unius diei, dummodo tamen intermedio tempore nullum extraneum actum fecerit*; nam ut idem notat, *Intervallum longum fit, si illo modico tempore ad actus extraneos, seu extranea negotia diverterit.*

Quæritur 5. Qualiter in praxi ignorans nullitatem Matrimonij sui de ea certior fieri, & consensus de novo præstari possit, ac debeat? Certum est ex dictis *n. 264.* non esse necessarium, ut reveletur ignorantia causa nullitatis, præsertim si ex crimine ista descendat; nemo enim tenetur se diffamare: sed sufficit, si pars Impedimentum ignorans certior fiat de Matrimonij nullitate, undecunque ista descendat, Pro quo

Eee 2

quo DD. communiter duos proponunt modos.

272 *Primus* procedit maximè, quando ex revelatione nullitatis nullum timendum est periculum scandali, diffamationis, destitutionis alterius partis, & liberorum; tunc enim conjux conficius Impedimenti tutissimè ager, si in genere sincerè alteri patefaciat nullitatem Matrimonij, dicendo v. g. *Timeo, vel puro, Matrimonium inter nos ex aliqua causa non esse validum: hinc rogo te, ut ad pacandam conscientiam meam tecum de novo contrahas, meque in conjugem tuum de novo accipias, prout ego te ex nunc in conjugem accipio*; nam si alter conjugem suum ita amet, ut sine hæsitatione dicat, *Placet, consentio, de novo te in conjugem accipio*, res salva est. Si verò interroget causam, potest vel rogare, ut ad hoc non se adstringat, vel dicere, se tempore contractus non habuisse verum consensum; quia quem habuit, nullus fuit: non esse autem, & nulliter esse paria sunt *l. quotiens 6. ff. qui satisdat, cog. Sanch. l. 2. de Matr. D. 36. n. 7. Carden. Cris. Theol. Dissert. 2. c. 8. art. 13. q. 3. n. 676. Wiestner hic n. 180. Reiffenstuel Append. n. 596.*

273 *Secundus* præcipuè locum habet, quando ex revelatione nullitatis Matrimonij immineret periculum vitæ, infamiae, sui desertio, destitutio proles susceptæ, & alia similia valde gravia mala; tunc enim revalidari potest Matrimonium nulliter contractum sine determinata notitia de nullitate, si remoto Impedimento, uterque existimatorum conjugum Matrimonium suum ratum esse omni modo, & ita velint, ut in eventum, quo prius initum esset invalidum, illud velint denuo novo, & serio consensu, per verba de præsentia expresso, contrahere, & actu ipso sic contrahant, *Sanch. D. 36. cit. n. 5. Palao D. 2. p. 5. n. 3. Bosco de Imped. Matr. D. 12. sect. 14. concl. 2. Gobat Quinar. tr. 5. c. 37. à n. 132. Sporer de Matr. c. 2. sect. 2. n. 459. Herinx de Matr. D. 6. q. 3. n. 33. Wiestner n. 190. Reiffenstuel n. 597.* nam ita ratificari potest etiam Professio Religiosa, sine determinata nullitatis notitia, ergo etiam Matrimonium; notitia enim nullitatis in ignorante Impedimentum ideo tantum requiritur, ut ignorantis novus consensus non referatur ad antiquum Matrimonium, quod putat esse validum; sed casu, quo conjuges putatitij ita ratificant suum Matrimonium, ut expressè dicant, se velle de novo contrahere, imò actu ipso per verba de præsentia contrahere, si prius initum sit invalidum, consensus iste jam non refertur ad Matrimonium invalidum antè contractum, ergo &c.

274 *Quæritur 6.* Quæ sint partes Confessarij, si advertat adesse Impedimentum, ignoratum à conjugibus putatitij? *R.* Hoc casu Gobat *Quinar. tr. 5. c. 37. n. 28.* eundem monet, ut nullitatem Matrimonij non temere, sed tum solum aperiat conjugibus putatitij,

quando advertit, eos in conjugio esse concordés, seque amore sincero complecti. *Contra* si malè inter eos conveniat, & frequentes intercedant rixæ, in bona fide potius relinquendi sunt, quam ut in Impedimento, non satis cautè detecto, gravissimis incommodis, & scandalis anam der: quod consilium laudat, & approbat etiam Sporer §. 6. cit. n. 4. Wiestner n. 192.

Quod procedit, quando mala ista alio modo vitari nequeunt; nam si alius superesset modus, hic utique tentandus foret. Modum hujusmodi Confessario suggerit P. Reiffenstuel *Append. n. 603.* ubi suadet, ut ipse Confessarius conjuges putatitios, productis in medium commodis Matrimonij legitime contracti, incommodis contracti illegitime, & frequentibus periculis, ne illegitime contractum sit, observata commoditate temporis, & circumstantiarum, inducat ad renovandum consensum per verba de præsentia conditionatè, si ex aliqua causa Matrimonium ipsum esset invalidum; nam hunc si renovet sub conditione prædicta, sublato per Dispensationem Impedimento, revalidabitur Matrimonium, & conficietur Sacramentum.

Quæritur 7. An ad revalidandum Matrimonium, invalidè contractum, denuo requiratur præsentia Parochi, & testium? *R.* Ininteressè, an Impedimentum, ob quod invalidè contractum est Matrimonium, sit publicum, an verò occultum. *Si publicum est*, vel tale, ut per probationes legitimas publicum fieri possit, certum est apud omnes, ad revalidationem Matrimonij adhiberi debere novam præsentiam Parochi, & testium; hoc ipso enim, quòd palam, & in foro externo sciatur, prius Matrimonium publicè contractum fuisse nullum, de novo publicè contracti debet ad evitanda tam conjugum, quam populi scandala *arg. Conc. Trid. sess. 24. c. 1. de Reform.*

Si verò Impedimentum occultum sit, & Matrimonium prius in facie Ecclesiæ contractum sit, sufficit, ut conjuges, habitæ, ut hæcenus dictum est, notitiâ de nullitate Matrimonij, inter se solos secretè contrahant. Ita communis, & patet ex formula Litterarum Dispensationis super Impedimentis occultis, ubi non tantum non injungitur nova præsentia Parochi, & testium, sed expressè præscribitur, ut putatitij conjuges inter se de novo secretè ad vitanda scandala contrahant, dum contra in Dispensatione super Impedimento publico semper expressè præcipitur, ut conjuges de novo in facie Ecclesiæ juxta formam Concil. Trid. contrahant, manifesto indicio, quòd Concilium pro revalidatione Matrimonij, ob Impedimentum occultum invalidè contracti, dictam præsentiam Parochi, & testium non requirat. Videantur dicta *Tit. 3. de Despons. clandest. à n. 118.*